

Håndtering af syge og tilskadekomne dyr

..hvordan kan rådgiverne hjælpe?

Tina Birk Jensen, dyrlæge, SEGES Svineproduktion

Stor fokus på syge dyr i dag

Miljø- og fødevareministeren vil styrke kontrolindsatsen i svinebesætninger

Miljø- og fødevareminister Jakob Ellemann-Jensen sætter ind på at styrke dyrevelfærden. Fra 2019 kommer der en omfattende dyrevelfærdskontrol i svinebesætninger.

Publiceret 2. november 2018

For mange landmænd passer ikke deres syge grise godt nok

Næsten en tredjedel af svineproducenterne levede i en stor stikprøvekontrol ikke op til reglerne om dyrevelfærd og medicin.

Pressemeddelelse, Publiceret: 15. januar 2019

 DANSK VETERINÆRTIDSSKRIFT UDGIVER Den Danske Dyrlægeforening Peters Bangs Vej 20 2000 Frederiksberg Telefon: 2871 0888 dvt@ddd.dk www.ddd.dk REDAKTION Pia Rindom Jensen / pr@ddd.dk Kajsa Amboch / kam@ddd.dk Faste DVT-ekskribenter: Irene Kruger Hansen Lotte Frandsen Aage Kristian Olsen Aldrup Anders Pernin Finn Strudsholm Susanne Albrekt Kolding Oplagelse af artikler aftales med redaktionen. ANNONCER DG Media per@dgmedia.dk Tel: 5076 1724 / 2270 7600 JOB- OG RUBRIKANNONCER dvt@ddd.dk Tel: 2871 0888 Annonsen, der er indrykket i DVT, er borte et udstyk for DDOs holdning. DESIGN OG PRODUKTION Jens Thomsen Sbo A/S	Leder Nu SKAL de syge grise passes ordentligt For de fleste er der næppe tvivl om, at syge eller tilskadedkomne dyr skal behandles. Når man fx observerer et sygt dyr i en svinebesætning, flyttes grisen straks til en særlig sygesti og sættes i behandling – hvis den da ikke er i så slem forfatning, at den skal aflives. Vi forventer, at de danske svineproducenter løfter den opgave, det er at overvåge og passe alle dyrene i staldene – og ikke mindst tage særligt hånd om de syge og tilskadedkomne dyr. Desværre viser en nyligt udgivet rapport om Fødevarestyrelsens kontrollkampagne i 2018, at det ikke altid er tilfældet. Faktisk er der problemer i omkring en tredjedel af alle besætningerne. Problemerne handler primært om, at de syge dyr ikke bliver sat i behandling – herunder flyttet til sygesti. Svineproducenterne er heller ikke gode nok til at vurdere sygdomme og lidelser – fx at vurdere, hvornår grisen skal aflives.
---	---

Håndtering af syge og tilskadekomne dyr

- Fokus på det enkelte dyr
- Lav en klinisk vurdering af dyret
- Tag stilling til dyrets prognose
- Tag stilling til hvad der skal ske med dyret

Se på hele
grisen

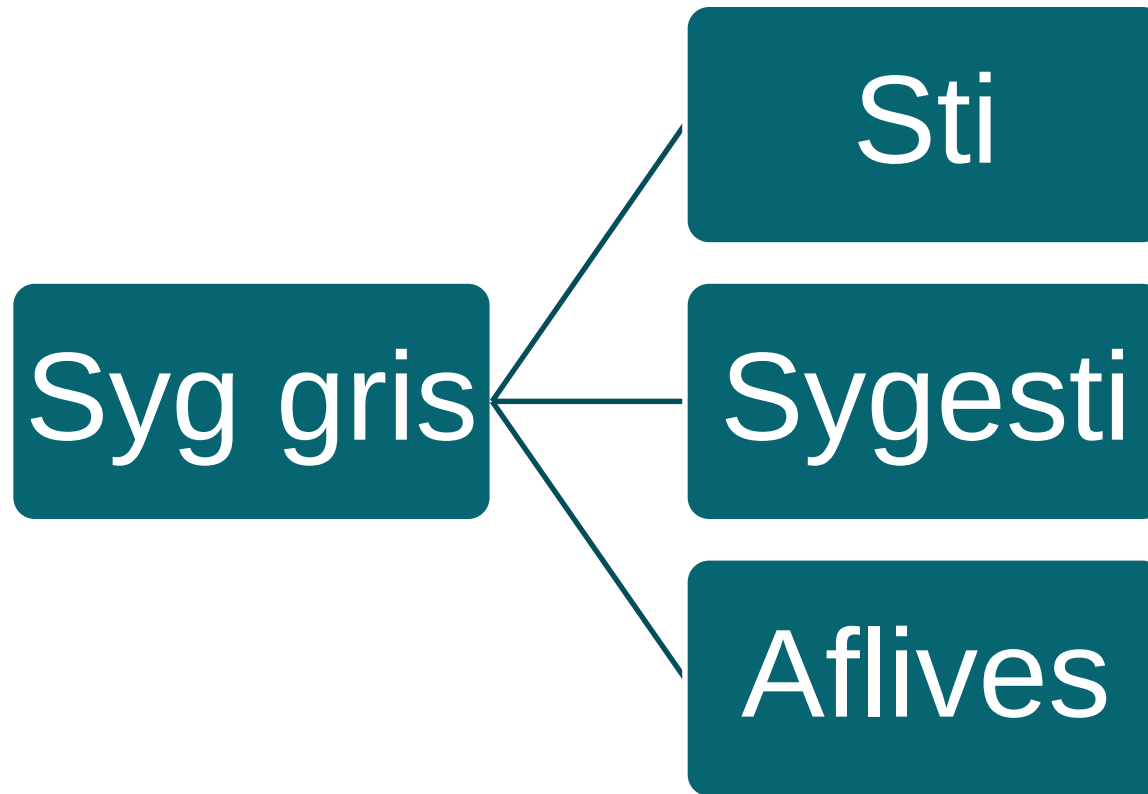
Se på
problemet

Mærk på
problemet

VURDERING AF GRISEN

Tag rettidig beslutning om syge og tilskadekomne dyr

Hold styr på de syge dyr – Hav en plan!

I samarbejde med dyrlægen:

- Hvordan skal grisen behandles?
- Skal grisen i sygesti?
- Hvor mange gange skal grisen tilses?
- Hvornår skal der ses en bedring?
- Hvor skal grisen hen når den er raskmeldt?

Fokus på brok, halebid og halthed

TAG HÅND OM DINE SYGE GRISE
- DET ER GOD DYREVELFÆRD

HÅNDBETING AF SYGE OG TILSKADEKOMNE GRISE

Det er vigtigt at tage god hånd om de grise, der bliver syge eller kommer til skade i besætningerne - det er beslutninger, der omfatter behandling, udfagning til sygesti og eventuel aflivning af de dyr, der ikke trives.

Danske svinebesætninger har et højt niveau af sundhed og dyrevelfærd. Dette høje niveau skal bevares, og derfor sætter SEGES Svineproduktion øget fokus på korrekt håndtering og pasning af syge og tilskadekomne dyr. Sunde og raske grise giver både høj dyrevelfærd og den bedste bundlinje.

TILSYN

+

HVORNÅR KAN GRISEN BLIVE I STIEN?

+

HVORNÅR SKAL GRISE SÆTTES I SYGESTI?

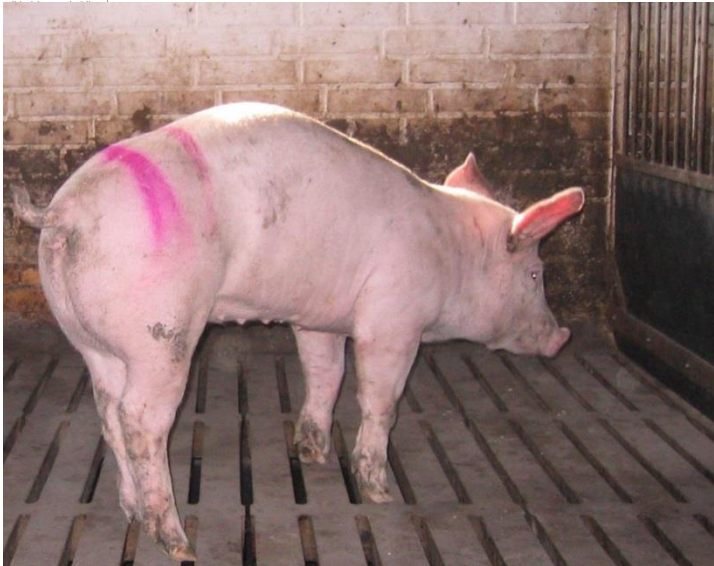
+

HVORNÅR ER AFLIVNING DEN BEDSTE LØSNING?

+

ER GRISEN TRANSPORTEGNET?

+

Udposninger ved navlestedet

Hvornår kan grisen blive i den oprindelige sti?

- Hvis grisen er trivelig og går normalt
- Hvis grisens udposning er under 15 cm (håndbold) på en slagteklar gris eller under 5 cm (tennisbold) for en 30 kgs gris
- Hvis der ikke er komplikationer såsom sår, smerte og varme

HUSK AT HOLDE EKSTRA ØJE MED GRISE MED UDPOSNINGER DER BLIVER
GÅENDE I STIEN. MÆRK GRISENE OP SÅ DE NEMT KAN FINDES IGEN

Udposninger ved navlestedet

Hvornår skal grisen sættes i sygesti?

- Hvis grisen har en stor udposning (>15 cm på en slagteklar gris, >5 cm på en 30 kgs gris)
- Hvis der er hudafskrabninger eller sår på udposningen
- Hvis udposningen føles varm og øm ved berøring

Udposninger ved navlestedet

Hvornår skal grisen straks aflives?

- Hvis grisen er utrivelig
- Hvis grisens bevægelse er hæmmet pga. udposningen
- Hvis såret på udposningen berører de underliggende væv

Hvordan ser en utrivelig gris ud?

Ofte er grisen mager og rygraden er tydelig synlig. Senere bliver huden misfarvet og grisen langhåret.

Udposninger ved navlestedet

Sår på udposningen

- Dyrlægen kan vurdere om såret har en chance for at hele op
- Såret skal vurderes nøje hver dag
- I sygesti med blødt og tør underlag

INGEN BEDRING = AFLIVNING = GOD DYREVELFÆRD

Udposninger ved navlestedet

Grise med halebid

Hvornår kan grisen blive i den oprindelige sti?

- Hvis grisen er trivelig og går normalt
- Hvis der er små overfladiske sår på halen
- Hvis der **ikke** er tegn på betændelse i halen (ingen smerte, hævelse og rødme i halen)

HUSK AT HOLDE EKSTRA ØJE MED GRISE MED HALESKADER DER BLIVER
GÅENDE I STIEN. MÆRK GRISENE OP SÅ DE NEMT KAN FINDES IGEN

Grise med halebid

Hvornår skal grisen sættes i sygesti?

- Hvis grisen har et halebid, der involverer de underliggende væv i halen
- Hvis der er betændelse i halen – dvs. varme, smerte, hævelse og rødme i halen
- Hvis der er dødt, sort væv på halespidsen

Grise med halebid

Der kan ske følgeskader!

- Bylder ved ryggen og benproblemer
- Grisen bliver ofte utrivelige

I samarbejde med dyrlægen vurderes **om** eller **hvornår** grisen skal komme sig

INGEN BEDRING = AFLIVNING = GOD DYREVELFÆRD

Grise med halebid

Halte grise

Hvornår kan grisen blive i den oprindelige sti?

Hvis grisen kan klare sig i sin oprindelige sti.

En gris med hævede led og halthed skal behandles med smertestillende medicin og antibiotika!

HUSK AT HOLDE EKSTRA ØJE MED HALTE GRISE, DER BLIVER GÅENDE I STIEN. MÆRK GRISENE OP SÅ DE NEMT KAN FINDES IGEN

Halte grise

Hvornår skal grisen sættes i sygesti?

Hvis grisen vurderes **ikke** at kunne klare sig i sin oprindelige sti

Halte grise

Hvornår skal grisen straks aflives?

- Hvis grisen vurderes at have et brækket ben
- Hvis grisen har et åbent sår ved et hævet led
- Hvis grisen har et hævet led i længere tid, som giver fast hævelse omkring det berørte led og eventuel skæv benstilling

INGEN BEDRING = AFLIVNING = GOD DYREVELFÆRD

Halte grise

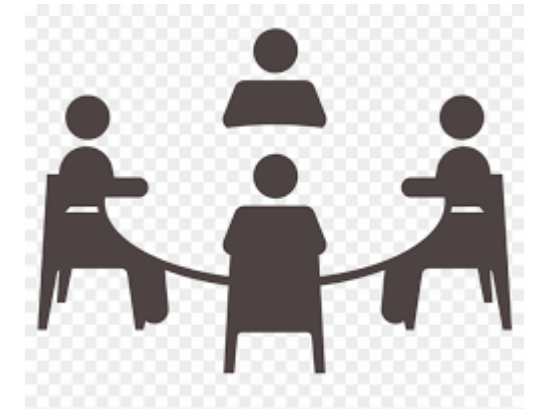

Sæt fokus på syge dyr i besætningen

Hav en plan for det enkelte dyr!

Lav en fælles beslutning om:

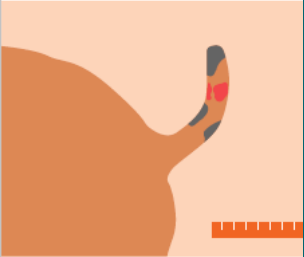
- Hvad er vores strategi i forhold til syge dyr?
- Hvordan får vi prioriteret at tilse og passe syge dyr?
- Hvem har ansvaret i forhold til at tilse og passe dyrene?
- Hvem har ansvaret for at aflive syge dyr?

Husk: se – vurdér – gør noget!

Se mere på svineproduktion.dk

Grisen med hale

Se efter:

- ➡ Gemmes halen?
- ➡ Hvor starter såret?
- ➡ Er halen rød og/eller tyk?

HVAD SKAL DER SKE

Blive i stien, hvis:

- Trivsel
- Små overfladiske sår
- Ingen betændelse i halen

I sygesti, hvis:

- Dybt halebid
- Betændelse (varm, rød, sort væv)

+

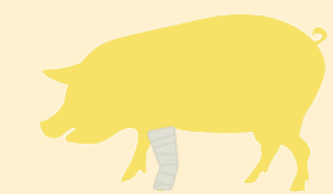
SYGEJOURNAL **+**

DYR:	INDSAT DATO:	DATO:	STATUS:	BEHANDLING:	ANSVARLIG:	PLAN FOR GRISEN:
HVAD FEJLER GRISEN?						DYRLÆGE:
HVAD FEJLER GRISEN?						DYRLÆGE:

INGEN BEDRING = AFLIVNING = GOD DYREVELFÆRD

d halthed

Scan QR-koden og se video en om grisen med halthed

Se grisen i bevægelse:

- ➡ Går grisen normalt?
- ➡ Går grisen på 3 eller 4 ben?

R SKE

I sygesti, hvis:

Den ikke kan klare sig i den almindelige sti

Aflives:

- Brækket ben
- Sår ved hævede led
- Hævede led i længere tid

+

SEGES, Læbeing & Redeværk F&U A/S (Agro Food Park 15) DK-8200 Århus N

SEGES Svineproduktion

SEGES Svineproduktion

TAK og husk!

Vær altid opdateret på den seneste faglige viden

Tilmeld dig **Nyhedsmail** fra
SEGES Svineproduktion på
www.svineproduktion.dk

 facebook.com/SegesSvineproduktion

